

**Poranění ostrým
předmětem
- jsou platné právní
podklady dostatečné?**

**MUDr. Iva Šípová
Nemocnice České Budějovice, a.s.**

Obsah

- Platná legislativa
- Riziko VHB
- Riziko VHC
- Riziko HIV
- Navrhované změny

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

§ 75b

Postup při poranění ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem

- (1) Poskytovatel zdravotních služeb a poskytovatel sociálních služeb je povinen bezodkladně oznámit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví (OOVZ) každé poranění zdravotnického nebo jiného odborného pracovníka, které vzniklo při manipulaci s ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem použitým k provádění zdravotnických výkonů během poskytování zdravotní péče nebo sociálních služeb, v jehož důsledku by mohlo dojít ke vzniku infekčního onemocnění přenosného krví. Příslušný OOVZ rozhodne o nařízení lékařského dohledu nad poraněným pracovníkem.
- (2) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen postupovat při laboratorní diagnostice u poraněného pracovníka v souladu se systémem epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce.

Vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti

- Příloha č. 8 - **HIV / AIDS**
- Příloha č. 18 - **VHB**
- Příloha č. 19 – **VHC**

Vyšetření	Do 72 po poranění	Za 90 dnů	Za 180 dnů
VHB	Ano *	Ano	Ano
VHC	Ano	Ano	Ano
HIV	Ano	Ano	Ne

- * U poraněných s prokázaným ochranným titrem anti-HBs se další vyšetřování markerů ukončí.
- Při negativním výsledku markerů HBsAg, anti -HCV a anti-HIV u potenciálního zdroje, pokud je známý, se sledování poraněné osoby ukončí.

Stav očkování proti VHB v ČR

- Očkování zahájeno v roce 1985 u nejrizikovějších skupin zdravotníků a pacientů.
- Postupná vakcinace všech pracovníků ve zdravotnictví a studentů zdravotních škol a LF (zvláštní očkování).
- Ročníky narození 1989 a mladší byly naočkovány povinně v dětském věku (povinné očkování).

Vakcína ENGERIX - B

- PRIMÁRNÍ IMUNIZACE:

0. - 1. - 6. měsíc nebo 0. - 7. - 21. den - 1 rok

- PŘEOČKOVÁNÍ ???:

V současné době dostupné údaje nepodporují nutnost přeočkování imunokompetentních jedinců.

V imunitní paměti se významně uplatňuje složka buněčné imunity – není v korelaci s titrem antiHBs protilátek (KMIL 3/2016).

Vyhláška č. 537 / 2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem

§ 9

Zvláštní očkování proti virové hepatitidě B

- (1) Očkování se provede u fyzických osob pracujících na pracovišti .....
- (2) Očkování podle odstavce (1) se neprovede u fyzické osoby s prokazatelně prožitým onemocněním hepatitidou B a u fyzické osoby s titrem protilátek proti HBsAg přesahujícím 10IU/litr.

Vyhláška 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách

- Rozsah vyšetření vstupních prohlídek se řídí kategorií pracoviště.
- Stačí kontrola záznamu o provedení základního očkování proti VHB.
- Není nutné vyšetřovat antiHBs protilátky a žádat hodnotu 10 IU / l (platí i pro studenty zdravotních škol a LF).

Metodický pokyn – Věstník MZ č. 2/2008

– Prevence virového zánětu jater

(2) Profylaxe onemocnění virovou hepatitidou po mimořádné expozici zdravotníka krví pacientů vyžaduje:

a) ošetření

b) odběr vzorku krve pro ověření stavu imunity proti VHA, VHB a VHC

c) jde-li o krev pacienta s HBsAg pozitivitou:

Rozepsán postup + aplikace hyperimunního globulinu (pokud není zdravotník očkovaný).

d) jde-li o krev osoby s neznámým stavem infekciozity:

1. U osoby řádně očkované proti VHB není potřebná specifická pasivní a aktivní imunoprofylaxe.

2. U osoby neočkované nebo neúplně očkované se zahájí / dokončí očkování proti VHB. Specifická pasivní profylaxe se neprovádí.

Profylaxe VHC po poranění

- Neexistuje očkování.
- Neexistuje profylaktický preparát.
- Vyšetření pacienta – obvykle na náklady ZZ.
- Pozitivita anti-HCV protilátek nemusí znamenat infekčnost pacienta.
  - Vhodné doplnit o vyšetření přítomnosti RNA viru.
- Nvní dostupná léčba VHC.

HIV riziko v ČR

**Je poraněný
zdravotník chráněn ?**

Zákon č. 258 /2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

§ 71

(2) Bez souhlasu fyzické osoby je možné provést test na virus lidského imunodeficitu:

- a) u těhotných žen
- b) u fyzické osoby, která poruchu vědomí a vyšetření je významné z hlediska diferenciální diagnostiky
- c) u fyzické osoby, které bylo sděleno obvinění z trestného činu ohrožení pohlavní nemocí
- d) u fyzické osoby, která je nuceně léčena pro pohlavní nemoc

(3) V ostatních případech lze vyšetření provést jen se souhlasem fyzické osoby.

Problematika odběru na HIV a postexpoziční profylaxe (PEP)

- Profylaxi je nutné podat do 24 – 72 hodin od poranění – aplikuje HIV centrum.

Dozví se zdravotník, že je pacient HIV pozitivní?

- Odběr nelze provést bez souhlasu pacienta.
- OOVZ nařizuje provést odběry u zdravotníka - ne u pacienta.
- Časová prodleva – všechny reaktivní vzorky se odesílají ke konfirmaci do NRL.
- Lze předat informaci o pozitivě poraněnému zdravotníkovi – i do jiného ZZ (např. ZZS) ?
- Pacienti samoplátci – neobjednali si odběry na HIV, ale budou je platit.

ZDRAVOTNÍK MŮŽE BÝT PŘI PORANĚNÍ

DOPORUČENÍ

- Vypracovat Metodický pokyn Postup při poranění ostrým předmětem ve zdravotnictví - sjednotit postupy.
- Doplnit § 75b (Z. 258/2000 Sb.) o nezdravotnické profese a studenty. Uložit povinnost hlásit poranění OOVZ i zaměstnavatelům externích subjektů (např. úklidové firmy).
- Změnit legislativu týkající se HIV – chybí ochrana poraněného zdravotníka.

Děkuji za pozornost